

Udmøntning af forsøgsordning med henblik på at understøtte kommunernes forebyggelsesindsats med rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin til udsatte borgere, der indgår i et rygestopforløb 2020-2023

KOMMUNERNE INVITERES HERMED TIL AT SØGE OM MIDLER FRA PULJEN ”STYRKET RYGESTOPTILBUD TIL SÆRLIGE GRUPPER” (RYGESTOPPULJEN)

Ansøgningsfrist: fredag den 16. oktober 2020 kl. 12

Sundhedsstyrelsen inviterer hermed kommuner, evt. i samarbejde med den kommunale socialpsykiatri og/eller regionale psykiatriske tilbud, til at ansøge om midler til projekter med fokus på at styrke rygestopindsatsen over for udsatte borgere, særligt borgere med psykiske lidelser.

Med aftale om finansloven for 2020 blev der samlet afsat 40 mio. kr. (2020-2023) til en forsøgsordning med rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin til udsatte borgere, der indgår i et rygestopforløb, med henblik på at styrke kommunernes forebyggelsesindsats over for udsatte borgere.

En mindre del af midlerne (70.000 kr.) vil gå til kompetenceudvikling til de deltagende projektkommuner, mens de resterende midler vil blive udmøntet til kommunale projekter.

FORMÅL

Puljens formål er at understøtte og styrke kommunernes forebyggelsesindsats med rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin til udsatte borgere, der ryger og gerne vil hjælp til et rygestop.

Midlerne udmøntes til rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin primært målrettet personer med psykisk lidelse, der ønsker hjælp til et rygestop. Projektkommunerne kan også bruge puljemidler til andre udsatte borgere, fx borgere med anden afhængighed eller hjemløse, hvor det vurderes, at der er behov for udvidet støtte ifm. rygestop ift. kommunens standardforløb.

Mål: flere borgere med psykiske lidelser opnår røgfrihed gennem

- tilbud om et kommunalt kvalitetssikret rygestopforløb
- bliver henvist til, deltager i og gennemfører et fleksibelt kommunalt rygestopforløb med mulighed for udlevering af vederlagsfri rygestopmedicin.

Delmål:

- Øget fokus på at tilbyde fleksible og målrettede rygestopforløb

- Øget kommunal erfaring med rygestopforløb til borgere med psykiatrisk lidelse og proaktiv rekruttering af samme målgruppe
- Øget samarbejde ml. kommuner, den kommunale socialpsykiatri og/eller regionale psykiatriske tilbud om rygestop
- Flere rygestopforløb og flere røgfri miljøer hvor borgeren/patienten primært opholder sig og/eller deltager i kommunale tilbud og aktiviteter

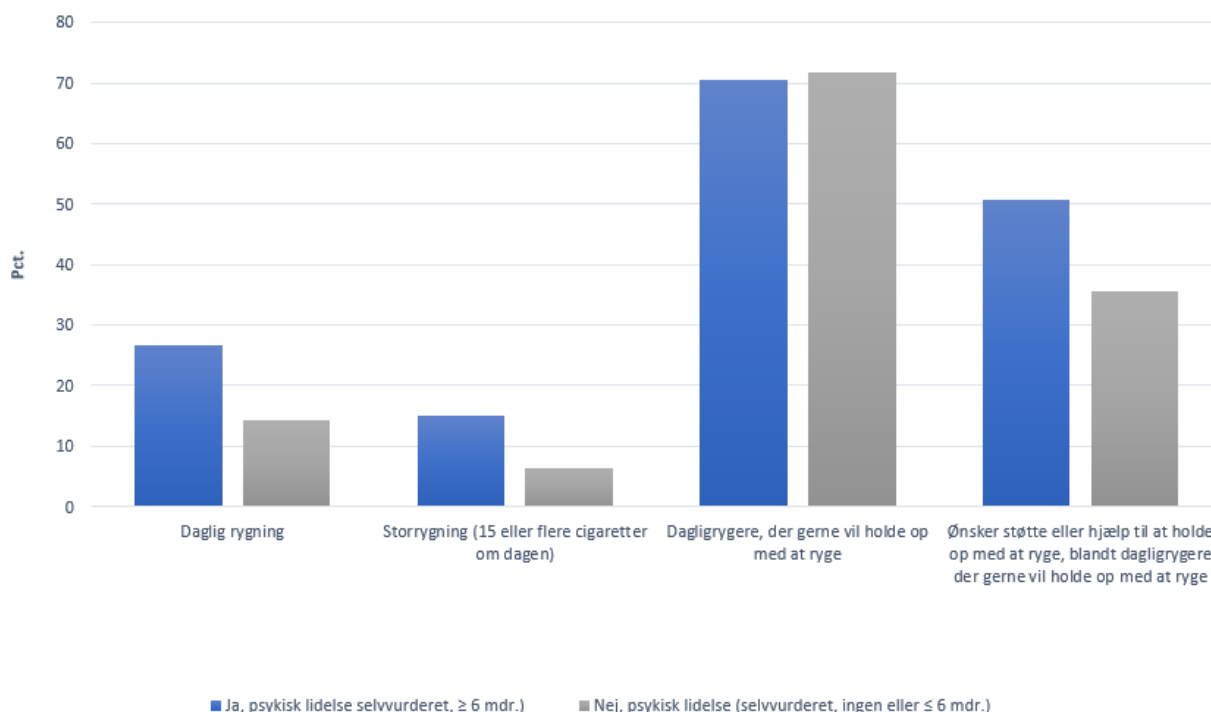
BAGGRUND

Med aftale om finansloven for 2020 blev der afsat 10 mio. kr. årligt i årene 2020-2023 til en forsøgsordning med rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin til udsatte borgere, der indgår i et rygestopforløb, for at styrke kommunernes forebyggelsesindsats over for udsatte borgere.

Forekomsten af rygning er to til tre gange højere blandt personer med psykisk sygdom sammenlignet med den øvrige befolkning. Personer med en psykisk sygdom ryger gennemsnitligt flere cigaretter dagligt, er oftere storrygere, og er ofte mere nikotinafhængige end den gennemsnitlige person, der ryger.¹ Rygning er en betydelig medvirkende faktor i den betydelige oversygelighed og – dødelighed, der er for personer med psykisk sygdom.² En reduktion i antallet af personer, der ryger i gruppen af borgere med psykisk sygdom, vil bidrage til at mindske denne ulighed.

I Den Nationale Sundhedsprofil 2017 er der spurgt til selv vurderet psykisk lidelse og rygestatus.

Figur 1 Rygeprævalens og ønske om rygestop

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil 2017

¹ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke på tobak

² Socialstyrelsen "Det gør en forskel. Om livsstilsændringer i socialpsykiatrien" 2013

Figur 1 viser, at andelen af personer, der ryger og gerne vil stoppe med at ryge, er nogenlunde lige stor i de to grupper (hhv. 70 og 72 %). Til gengæld er der flere borgere med selv vurderet psykisk lidelse inden for de seneste 6 mdr., der ønsker støtte eller hjælp til et rygestop (50,6 %).

Sundhedsstyrelsens afdækning af rygestop til borgere med psykiske lidelser³ fra 2020 viste, at der er stor variation i de tilbud og den støtte, som gruppen modtager, når det gælder målrettede og fleksible rygestoptilbud.

KRAV TIL PROJEKTERNE

Primær målgruppe: Borgere, der har en psykisk lidelse og ryger, og som ønsker hjælp at stoppe.

Det er muligt for projektkommunerne at bruge en del af puljemidlerne til fleksible rygestoptilbud til andre udsatte borgere, fx borgere med anden afhængighed, hvor det ligeledes fagligt vurderes, at der er behov for mere fleksibel støtte til rygestop end en borger modtager i kommunens standardforløb.

Det er forventeligt, at et rygestopforløb til denne målgruppe vil være dyrere pr. borger sammenlignet med kommunens standardforløb, idet puljens målgruppe i højere grad kan have behov for individuelle samtaler og et længere rygestopforløb. Der kan ligeledes være behov for, at projektkommunerne afsætte midler til et længere opfølgingsforløb efter endt rygestoptilbud end ved deltagelse i deres standard gruppeforløb.

Der sættes ikke et nationalt loft på beløb pr. deltagende borger, hverken ift. rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin, da forskellige borgere har forskellige behov, og der er behov for fleksibilitet.

Sekundær målgruppe: kommuner samt den kommunale socialpsykiatri og/eller regionale psykiatriske tilbud.

HVEM KAN SØGE OM MIDLER FRA PULJEN?

Puljen kan søges af kommuner.

Ved ansøgning om midler til samarbejdsprojekt mellem flere kommuner, skal der medsendes en samarbejdsaftale, der er underskrevet af alle kommuner i projektet, og hvor ansvarsfordelingen fremgår tydeligt.

Ved ansøgning om midler til et kommunalt projekt, hvor gennemførelsen af det foreslåede projekt afhænger af en samarbejdspartner, der ikke er kommunal, skal der vedlægges en interesselikvidation eller samarbejdsaftale fra den/de pågældende samarbejdspartnere. Puljemidlerne ved et sådant projekt vil blive udbetalt til projektkommunen, ligesom det er

³ Sundhedsstyrelsen, "Afdækning af rygestoptilbud til borgere med psykiske lidelser" februar 2020

projektkommunen, der har ansvaret for, at de tildelte puljemidler bruges i overensstemmelse med kravene, som beskrives i tilsagnsbrevet, og for at indsende revisorpåtegnet regnskab ved projektets afslutning.

HVAD KAN DER SØGES STØTTE TIL?

Det er et kriterie for puljen, at de nationale midler så vidt som muligt skal bruges til individuelle og/eller gruppebaseret rygestoptilbud og vederlagsfri rygestopmedicin til udsatte borgere. Det skal her bemærkes, at der udelukkende må bruges puljemidler til vederlagsfri rygestopmedicin til borgere, der samtidig deltager i det aftalte rygestopforløb.

Det er derfor en begrænset del af puljemidlerne, som projektkommunerne kan bruge til:

- Projektledelse, fx i forbindelse med proaktiv rekruttering samt etablering og fastholdelse af samarbejde med den kommunale socialpsykiatri og/eller regionale psykiatriske tilbud
- Implementering af metoden Very Brief Advice (VBA)
- Elektronisk henvisning til rygestoptilbud i kommunen
- Transport efter statens regler (lav takst) (for projektmedarbejdere)
- Proaktiv opsporing og rekruttering af målgruppen. Markedsføring af kommunens rygestoptilbud via medier, såsom aviser og Facebook, eller egen hjemmeside, betragtes ifm. denne pulje ikke som proaktiv opsporing og rekruttering

Der kan ikke søges om midler til:

- Køb af it-udstyr, telefoner, tablets o. lign.
- Forskning ifm. projektet
- Aktiviteter og lønmidler, der har karakter af almindelig drift, fx husleje og telefon
- Overhead
- Intern/Egen-evaluering
- Uddannelse af personale ud over det fælles og obligatoriske kompetenceudviklingsseminar, som Sundhedsstyrelsen afholder ifm. kick-off på puljen.

VURDERINGSKRITERIER I UDVÆLGELSE AF ANSØGERE

Det er en hovedprioritet i vurdering af projektansøgninger, at den størst mulig andel af de tildelte puljemidler går til rygestopforløb og vederlagsfri rygestopmedicin til de deltagende borgere.

I vurderingen af ansøgningerne lægges der ligeledes vægt på, at kommunerne har fokus på forankring og på at indføre en bæredygtig model eller tilgang, der ikke stopper, når puljemidlerne ophører. Der lægges ligeledes vægt på, at ansøger har tænkt videndeling med andre kommuner ind i deres projekt.

Samarbejdsprojekter vil blive prioriteret, både ml. kommuner samt ml. ansøgerkommune og den kommunale socialpsykiatri og/eller regionale behandlingspsykiatri.

Herudover vil der blive lagt vægt på, om der i projektet arbejdes med nedenstående områder:

- Det er borgerens eget valg, om vedkommende ønsker et rygestop og hjælp hertil, men borgeren skal som minimum 1) vide at der findes mulighed for at få hjælp til rygestop, 2) have tilbud om et tilpasset rygestopforløb, og 3) ikke udsættes for røg eller opfordres til rygning når de er tilknyttet kommunens tilbud.

- Brug af VBA-metoden eller anden metode til henvisning/opsporende samtaler
- Brug eller implementering af elektronisk henvisning, hvor det er muligt
- Borgere med psykisk lidelse er en gruppe borgere, der er negativt ramt af ulighed i sygdom og dødelighed. For at rette op på dette er det afgørende, at offentlige støttefunktioner og behandlingstilbud m.fl. ikke bidrager yderligere til uligheden. Derfor bør indførelse af flere røgfri miljøer og/eller røgfri arbejdstid i de tilbud og forløb borgeren ellers deltager i i kommunen. Ingen af kommunens tilbud til borgere med psykiske lidelser bør bidrage til, at borgere/patienter, der ryger, fastholdes i deres rygning fx ved at ansatte ryger sammen med eller foran borgere/patienter. De bør derimod understøtte borgerens mulighed for at opnå og fastholde et rygestop.

Der vil så vidt som muligt være fokus på en vis geografisk og socioøkonomisk spredning i valg af projekter.

OBLIGATORISK INDHOLD I ALLE PROJEKTER

Udover ovenstående generelle vurderingskriterier skal en projektkommune for at kunne modtage puljemidler:

- Tilbyde individuel rygestoprådgivning, hvis borgeren har behov for dette.
- Have en individuel opstartssamtale med alle borgere, der er med i projektet
- Involvere kontaktlæge eller borgerens egen læge, hvis borgeren tager anden medicin, fordi et rygestop ofte har betydning for dosering af anden medicin⁴
- Deltage i Sundhedsstyrelsens kompetenceudviklingsseminar i opstartsfasen (ultimo 2020)
- Arbejde målrettet med proaktiv rekruttering af målgruppen samt have fokus på at støtte deltagerne til aktiv og fortsat deltagelse i rygestopforløbet ved fx:
 - o løbende kontakt til deltagende borgere fx sms, opkald
 - o At tage kontakt til den henviste borger indenfor 2-3 hverdage efter henvisning fra den kommunale socialpsykiatri og/eller det regionale psykiatriske tilbud
- Udarbejde en casebeskrivelse indeholdende bl.a. beskrivelse af forløb, budget, og rygestoprate for deltagende borgere, som andre kommuner kan bruge som inspiration til at implementere lignede rygestopmetode til særlige grupper.
- Registrere forløb for alle deltagende borgere⁵ i Rygestopbasen, inkl. 6 måneders opfølgning.
- Sende fyldestgørende faglig statusrapport til Sundhedsstyrelsen en gang årligt (ifm. indsendelse af budget og anmodning om udbetaling af midler).

Der gennemføres ikke en national evaluering ifm. denne pulje.

ØKONOMI OG RAPPORTERING TIL SUNDHEDSSTYRELSEN

Puljen er på 40 mio. kr. for den samlede puljeperiode 2020-2023 med 10 mio. kr. til hvert projektår. I 2020 vil der blive brugt 70.000 kr. af puljemidlerne for 2020 (10. mio. kr.) til fælles kompetenceudviklingsdag, mens resten vil blive udmøntet til de kommunale projekter.

⁴ Der er interaktion mellem komponenter i tobak og psykoaktiv-medicin, resulterende i en hurtigere medicinmetabolisme, og behov for øgede medicindoser (Sundhedsstyrelsen "Behandling af tobaksafhængighed" 2011). Det er derfor vigtigt at have egen læge eller kontaktlæge involveret.

⁵ OBS! Ift. borgerens tilladelse

Midlerne kan anvendes i projektperioden i henhold til det af Sundhedsstyrelsen godkendte budget. Projekterne vil blive anmodet om en årlig status for såvel økonomi som fremdrift i projektet.

Midlerne vil løbende blive udbetalt til projektkommuner ifm. nyt projektår efter godkendt faglig status og budget, når projektkommunerne søger om udbetaling.

Projektkommunerne kan ikke flytte puljemidler mellem projektår eller lave væsentlige ændringer i projektets indhold, aktiviteter eller budget uden forudgående skriftlig godkendelse fra Sundhedsstyrelsen. Projektkommunerne skal indsende en skriftlig faglig begrundelse, før ændringer kan godkendes.

Projektkommuner skal senest den 1. december i hvert af de første tre projektår (2020, 2021 og 2022) sende 1) en status til Sundhedsstyrelsen i status-skemaet (inkl. budgetskemaer) samt 2) udbetalingsanmodning for det kommende projektår. Midler for et givent projektår udbetales, når Sundhedsstyrelsen har godkendt status og budget.

Projektkommuner skal senest den 30. marts 2024 sende et samlet revisorpåtegnet regnskab for projektet til Sundhedsstyrelsen.

Projektkommunerne vil ifm. tilsagnsbrev få udleveret skabeloner for hhv. årlig statusrapport og faglig afrapporteringsrapport.

TIDSFRISTER

Ansøgningsfrist: **fredag den 16. oktober 2020 kl. 12**

Afslutningsdato: senest den 31. december 2023

Frist for aflevering af revisorpåtegnet regnskab: 3 måneder efter projektets afslutning, senest den 31. marts 2024.

Frist for registrering af forløb i Rygestopbasen: den 14. juli 2024 (for at få alle 6 måneders opfølgninger med).

ANSØGNINGSPROCEDURER

Kun ansøgninger i Sundhedsstyrelsens ansøgningsskemaer 1-4 (inkl. budgetskemaer) vil komme i betragtning. Se nærmere krav til selve projektansøgningen i ansøgningsskemaer.

Ansøgningsskemaet skal udfyldes med Times New Roman skriftstørrelse 12. Den samlede ansøgning må maks. fylde 12 sider. Eventuelle bilag, dvs. sider ud over de 12 sider, kan ikke forventes at blive taget i betragtning i vurderingen af ansøgningen. Dog vil eventuelle interesselikendegivelser og samarbejdsaftaler vedlagt som bilag naturligvis blive taget i betragtning i vurderingen.

FORMELLE BETINGELSER FOR AT KOMME I BETRAGTNING TIL AT MODTAGE STØTTE

Ansøgningen sendes **underskrevet af juridisk ansvarlig**, elektronisk, til fob@sst.dk. I emnefeltet skrives "National rygestoppulje, kommunens navn og kommuneprojektets titel".

Ansøgere vil modtage en automatisk kvittering for modtagelse af ansøgning.

Alle ansøgere vil modtage tilsagn eller afslag direkte fra Sundhedsstyrelsen.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Sundhedsstyrelsen kan kontaktes til og med torsdag den 8. oktober 2020 - uge 41 vedr. spørgsmål til puljen.

Alle spørgsmål og svar vil løbende blive offentliggjort på Sundhedsstyrelsens hjemmeside. Orienter jer gerne der, inden I sender spørgsmål.

Spørgsmål besvares ikke efter ansøgningsfristens udløb.

Sundhedsstyrelsen kan ikke vurdere ansøgninger fra potentielle ansøgere før ansøgningsfristens udløb.

Spørgsmål vedr. økonomi og administration (særligt budgetskema 3 og 4):

Kasper Dahl, e-mail: kad@sst.dk (til og med torsdag den 8. oktober 2020 - uge 41)

Faglige spørgsmål (særligt ansøgningsskema 1 og 2):

Hanne Vibjerg, mail havi@sst.dk (til og med torsdag den 8. oktober 2020 - uge 41)